

5.5 DĚJEPIS, OBČANSKÁ VÝCHOVA, NÁBOŽENSTVÍ EVANGELICKÉ

5.5.1 DĚJEPIS

5.5.1.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Dějepis* přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen na hlubší poznání dějin vlastního národa v kontextu se světovým a evropským vývojem. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace (příprava žáků na život v integrované Evropě, v Evropské unii). Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním nebo národním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy a témata (např. mj. obrana vlasti) jsou často vztahovány i k dějinám regionu i dějinám místním.

5.5.1.2 Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Dějepis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II. stupně ZŠ v 6. - 9. ročníku. Navazuje na základy, které žáci získali ve vlastivědě ve 4. a 5. ročníku. Vyučuje se v 2 hodinové týdenní dotaci v každém uvedeném ročníku (celkem 8 hodin na 2. stupni) v odborné učebně dějepisu a v kmenových třídách. K uplatňovaným organizačním formám výuky krom vyučování v učebně patří poznávací vycházky, výlety a zájezdy (včetně zahraničních), exkurze a praktická cvičení ve škole i v terénu. Výuka dějepisu by měla výrazně podporovat mezipředmětové vztahy, vede mj. k využívání výpočetní techniky s připojením k internetu.

Výuka dějepisu směřuje k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí příslušnosti k evropské kultuře;
- vytvoření představy historického času;
- seznámení se s významnými událostmi a osobnostmi minulosti, které mají důležitý význam i pro dobrou orientaci v současném životě;
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě;
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku;
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase;
- poznání a pochopení hospodářských, sociálních, politických i kulturních změn v národních i světových dějinách a jejich důsledků pro současnost i budoucnost;
- poznání a pochopení principů, na nichž spočívá demokratická společnost a základy jejích politických institucí;
- vytvoření občanského a právního vědomí v souvislosti s lidskými právy, povinnostmi a jejich respektováním;
- získání vlastního objektivně kritického postoje k historickému vývoji, souvislostem a vztahům;
- vytvoření pocitu hrdosti a úcty k duchovním a materiálním výtvarům minulosti, k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům;
- k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství;
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití, ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci;
- pochopení prvořadé potřeby života v míru;
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti);
- přípravě žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě;
- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracovávání informací.

5.5.1.3 Hodnocení

Hodnocení má komplexní charakter, sleduje individuální pokrok žáka vzhledem k jeho možnostem. Hodnocení probíhá na základě písemných prací (pětiminutovky, testy, prověrky), ústního vyjadřování (celkové vyjadřovací schopnosti, referát, prezentace) a také na základě soustavného pedagogického pozorování. Je sledován žákův přístup práci, jeho snaha, aktivita, zapojení do činností a učitel hodnotí i činnost žáka navazující na různé příležitosti – např. na dějepisné exkurze, besedy, poznávací výlety apod. (např. práci s informačními materiály, pracovními listy, plnění zadaných skupinových i individuálních úkolů, řešení problémových situací aj.)

. Hodnocení zohledňuje subjektivní postup žáka vzhledem k jeho osobnostnímu maximu. Žáci se SVP jsou hodnoceni v souladu s platnými doporučeními školního poradenského pracoviště či školského poradenského zařízení.

5.5.1.4 Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Dějepis

UČITEL	ŽÁK
<ul style="list-style-type: none"> • Volí cestu ke konkretizovaným výstupům vyučovacího předmětu bez ostrých hranic mezi jednotlivými složkami vyučovacího předmětu Dějepis. • Podporuje u žáků práci s informacemi. • Využívá dostupných nebo vlastních materiálů blízkých každodennímu životu žáků. • Volí metody a formy (kooperace, prezentace, výpočetní technika, vlastní výpisky apod.) práce podporující zájem žáků o dějiny domácí i evropské, vytváří dostatek stimulů pro aktivní práci žáků. • Vede žáky k používání příruček a odborné literatury. • Při přípravě vyučovacích témat dle možností přihlíží k regionálnímu kontextu • Nepřeceňuje význam letopočtů, volí události základní a podporuje spíše obecnou schopnost žáka orientovat se v historické časové ose. • Vede žáky ke zdokonalování jejich vyjadřovacích schopností a dovedností. • Rozhoduje o výběru a zařazení doplňujícího učiva. • Zařazuje průřezová témata dle organizace jednotlivých projektů. 	<ul style="list-style-type: none"> • Podílí se na výstavbě vyučovací hodiny, dle možností vyhledává informační zdroje mimo školu, prezentuje svou snahu. • Pracuje s vlastními chybami. • Ziskává vztah k dějinám a vlasti • Prezentuje své myšlenky a názory v písemné (počítačové) podobě, např. v případném školním, třídním časopise, webových stránkách školy apod. • Svě výroky promýšlí, plynule se vyjadřuje v mezích slušného chování. • Uvědomuje si svou odpovědnost za přístup k předmětu a za výsledky své práce.

<p>KOMPETENCE K UČENÍ vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podporujeme rozvíjení aktivního zájmu žáků o poznávání historie své vlasti, Evropy, světa. • Učíme žáky různým metodám poznávání duchovních, kulturních a materiálních výtvorů minulosti. • Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti. • Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu. • Učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivitu a využívat je k dalšímu učení.
---	---

celoživotní učení	<ul style="list-style-type: none">• Podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky.• Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.• Učíme žáky správně zaznamenat a zdokumentovat experiment.• Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“.• Motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.• Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.• Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.• Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním v oboru Dějepis rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none">• Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit.• Na modelových příkladech naučíme žáky algoritmu řešení problémů.• Učíme žáky přecházet od smyslového poznávání k poznávání založeném na pojmech, prvcích teorií a modelech a chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti historických faktů.• Učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života.• Učíme žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z analýzy historických faktů.• Rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení.• Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.• Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.• Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.• Podporujeme využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů.• Učíme, jak některým problémům předcházet.• Průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.• Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace odborného i interpersonálního charakteru.
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci	<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci.• Učíme žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup, výsledky a závěry svých zjištění.• Klademe důraz na „kulturní úroveň“ mluveného i písemného projevu.• Ve výuce podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky.• Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.• Podporujeme kritiku a sebekritiku.• Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky.• Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím a mezi žáky navzájem.

	<ul style="list-style-type: none">• Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.• Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených v řádu učebny a stanovených pravidel chování na mimoškolních akcích.• Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností.• Sami otevřeně komunikujeme na „odborné a kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty.
<p>KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých</p>	<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů.• Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.• Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) - volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu.• Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.• Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.• Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.• Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.• Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.• Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.• Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.• Ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí. Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině.• Učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, (mezi žáky a učiteli).• Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.• Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních.• Upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy.• Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.

<p>KOMPETENCE OBČANSKÉ vychovávat žáky</p> <ul style="list-style-type: none">- jako svobodné občany, plníci si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých,- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí,- jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích	<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky k poznání možností praktického využití znalostí z historie pro život v současném světě.• Rozvíjíme zájem o veřejné záležitosti. Vedeme žáky k aktivnímu zapojení se do života společnosti, učíme je poznávat a chránit svá práva a respektovat práva ostatních.• Vedeme žáky k aktivní ochraně duchovních, kulturních a materiálních výtvorů minulosti.• Vytváříme a upevňujeme v žácích pocit zodpovědnosti za předávání duchovního, kulturního a materiálního bohatství dalším generacím.• Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.• Netolerujeme nekamarádkské chování a odmítnutí požadované pomoci.• Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů.• Učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích.• Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.• Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel chování ve škole, v učebně dějepisu, na mimoškolních akcích a dodržování stanovených pracovních postupů při praktických činnostech.• Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.• Jdeme příkladem – respektujeme závazné předpisy, plníme příkladně své povinnosti.• Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole.• Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.
<p>KOMPETENCE PRACOVNÍ vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání</p>	<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.• Učíme žáky optimálně plánovat a provádět jejich pracovní činnosti a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat.• V rámci možností a podmínek školy učíme žáky při práci využívat moderní technologie, postupy, pomůcky a techniku. Podporujeme využívání výpočetní techniky, internetu a používání cizího jazyka.• Seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování.• Vedeme žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků.• Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky. Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi s blízkým vztahem k dějepisu.• Seznamujeme žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci Evropské unie.• Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...).• Prohlubujeme si odbornou a pedagogickou kvalifikaci. V rámci celoživotního vzdělávání se neustále seznamujeme s novými poznatky a technologiemi v oboru dějepisu a s novými poznatky v oborech pedagogika, psychologie a v oboru didaktika dějepisu.• Důsledně dodržujeme zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Zodpovědně chráníme své zdraví a zdraví žáků. Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

5.5.1.5 Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Člověk a společnost dle RVP ZV

6. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

Žák:

- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků
- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost
- uvede příklady archeologických kultur na našem území
- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
- porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

Učivo v RVP:

- význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny
- historický čas a prostor
- člověk a lidská společnost v pravěku
- nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz
- antické Řecko a Řím

7. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

Žák:

- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků
- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury
- vysvětlí znovuoživení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- popíše a demonstrovuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie

Učivo v RVP:

- nový etnický obraz Evropy
- utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj
- islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)
- Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě
- křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy
- struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev
- kultura středověké společnosti - románské a gotické umění a vzdělanost
- renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou
- zámořské objevy a počátky dobývání světa

8. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

Žák:

- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků
- objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
- na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus
- rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek
- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
- porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
- uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích
- na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymeze význam kolonií

Učivo v RVP:

- český stát a velmoci v 16. – 18. století
- barokní kultura a osvícenství
- Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA
- industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka
- národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa
- revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů
- politické proudy, ústava, politické strany, občanská práva
- kulturní rozrůzněnost doby
- konflikty mezi velmocemi, kolonialismus

9. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI A MODERNÍ DOBA

Žák:

- charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin a uvede požadavky, formulované jednotlivými skupinami
- na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla
- charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií
- na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět
- rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické a kulturní prostředí

ROZDĚLENÝ A INTEGROJÍCÍ SE SVĚT

- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa
- uvede příklady střetávání obou bloků
- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- posoudí postavení rozvojových zemí
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Učivo v RVP:

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI A MODERNÍ DOBA

- politické proudy (konzervatismus, liberalismus, demokratismus, socialismus)
- ústava, politické strany, občanská práva
- kulturní rozrůzněnost doby
- konflikty mezi velmocemi, kolonialismus
- první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky
- nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě
- vznik Československa, její vývoj, sociální a národnostní problémy
- mezinárodně - politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech
- totalitní systémy - komunismus, fašismus, nacismus a důsledky pro Československo a svět
- druhá světová válka, holocaust, situace v našich zemích, odboj

- politické, mocenské a ekonomické důsledky války

ROZDĚLENÝ A INTEGROJÍCÍ SE SVĚT

- studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi
- politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření
- vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)
- Československo od únorového převratu do roku 1989, vznik ČR
- rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět
- problémy současnosti
- věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava

5.5.1.6. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Dějepis

6. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Prokazuje základní orientaci v časové ose</p> <p>Vyjmenuje instituce, které se zabývají shromažďováním a zpřístupňováním historických pramenů, v obecném pojetí i z regionálního hlediska</p>	<p>Úvod do učiva dějepisu (archeologie a další pomocné vědy historické, historické prameny, časová osa a hlavní dějinné epochy)</p>	<p>Uplatnění žákovských referátů</p> <p>Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit</p>
<p>Charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní potřeby</p> <p>Objasní význam zemědělství, chovu zvířat a zpracování kovů pro lidskou společnost</p> <p>Popíše a vysvětlí postupné proměny v organizaci pravěké společnosti</p>	<p>Člověk v dějinách a počátky lidské společnosti Život v pravěku od doby kamenné po znalost kovů (vývoj člověka a společnosti, přisvojovací hospodářství, obživa pravěkého člověka, doba bronzová, doba železná, materiály a nářadí používané v pravěké společnosti, vznik zemědělství a výrobního hospodářství, Keltové)</p>	<p>Uplatnění žákovských referátů</p> <p>Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit</p>
<p>Rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních starověkých států</p> <p>Popíše vývoj a fungování starověké společnosti</p> <p>Uvede příklady slavných historických památek staroorientálních států</p> <p>Seznámí se s vybranými antickými bájemi a mýty</p> <p>Objasní přírodní podmínky starověkého Řecka a Říma a jejich vliv na vývoj antické civilizace</p> <p>Popisuje společenské zřízení a fungování vybraných řeckých městských států a vývoj Říma v jeho dějinných etapách</p> <p>Popisuje a uvědomuje si souvislosti a odlišnosti v každodenním životě antického a současného člověka</p>	<p>Nejstarší starověké civilizace Vývoj prvních starověkých států a území (společnost, kultura, věda a historický přínos starověké Mezopotámie, Babylonské říše, Asyrské říše a dalších útvarů Předního Východu, starověkého Egypta, starověké Indie a Číny)</p> <p>Kořeny evropské kultury, antický svět</p> <p>Starověké Řecko (vznik řeckých městských států, kolonizace, každodenní život Řeků, Athénský stát, Sparta, boje Řeků za svobodu, Řecko – perské války, řecká vzdělanost, náboženská problematika, Alexandr Makedonský a jeho výboje, helénistické období)</p> <p>Starověký Řím</p>	<p>Dle možností návštěva Muzea Bedřicha Hrozného</p> <p>Uplatnění žákovských referátů</p> <p>Zařazení testů, her a aktivit</p> <p>Uplatnění žákovských referátů</p> <p>Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit</p>

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
Seznámí se s důležitými politickými, kulturními a společenskými událostmi antického světa Vysvětlí přínos antické kultury pro vývoj evropské civilizace a uvádí příklady významných památek a osobností společnosti, vědy, kultury i umění antického světa	(počátky římského městského státu, každodenní život Římanů, vývoj Říma do ovládnutí Apeninského poloostrova, Punské války, Řím po ovládnutí Středomoří, krize římské republiky, Spartakovo povstání, období římského císařství, náboženská problematika, zánik říše západořímské, římská vzdělanost, věda a umění Shrnutí učiva 6. ročníku	

7. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
Orientací na časové ose dokládá návaznost středověkých dějin na předchozí dějinná období, vymezuje jednotlivé etapy středověkých dějin	Úvod do učiva dějepisu 7. ročníku Vymezení středověku (mezíčky oddělující starověké a středověké období, základní charakteristika jednotlivých středověkých epoch)	Uplatnění žákovských referátů Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit
<p>Porovnává vývoj ve významných raně středověkých říších, popisuje formování evropské společnosti na prahu středověku</p> <p>Časově a místně lokalizuje první státní útvary na našem území, představuje jejich hlavní osobnosti a charakterizuje nejvýznamnější události politického a kulturního vývoje</p> <p>Prokazuje základní orientaci v otázce středověkého náboženství, porovná v hlavních rysech křesťanství a islám</p> <p>Seznamuje se s postavením raně středověkého českého státu v evropském kontextu, dokládá hlavní události vlády prvních Přemyslovců</p> <p>Poznává a vyjmenuje základní rysy románského umění a významné umělecké památky</p>	<p>Raný středověk Vytváření středověké Evropy, významné raně středověké říše mimo naše území První státní útvary na našem území - politický a kulturní vývoj Sámovy říše a Velké Moravy, Cyrilometodějská mise Křesťanství v raném středověku, vznik islámu Křížové výpravy – příčiny a důsledky, jejich přínos Český stát v raném středověku a vláda Přemyslovců, politický, společenský a hospodářský vývoj Románské umění a románská kultura</p>	Uplatnění žákovských referátů Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit
<p>Vyjmenuje důležité politické a hospodářské kroky vlády posledních Přemyslovců</p> <p>Porovnává rysy románského a gotického slohu, uvádí významné památky gotiky</p> <p>Popisuje vývoj Koruny české za vlády Lucemburků, Jiřího z Poděbrad a Jagellonců a zařazuje je do dobového evropského kontextu</p> <p>Vysvětlí hlavní teze učení Mistra Jana Husa na pozadí církevní situace ve vrcholně středověké Evropě</p>	<p>Vrcholný středověk Období posledních Přemyslovců Stoletá válka, soupeření mezi Anglií a Francií Vláda Lucemburků Gotický sloh Český stát v době Karla IV. Mistr Jan Hus, česká reformace a její ohlasy Čechy v době předhusitské Husitská revoluce, její počátky, vývoj, důsledky Vláda Jiřího z Poděbrad, jagellonské období</p>	Uplatnění žákovských referátů Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Charakterizuje historické mezníky, které dokreslují přechod Evropy k ranému novověku</p> <p>Vymezuje základní rysy renesančního umění a myšlenková východiska humanismu</p> <p>Seznámí se s obdobím vlády Habsburků a hlavními politickými, společenskými a kulturními událostmi tohoto období</p>	<p>Na cestě k ranému novověku Renesance a humanismus Zámořské objevy, pokroky ve výrobě a obchodu Evropská a česká kultura 16.století. Nástup Habsburků na český trůn Útoky Turků a obrana proti jejich výbojům Boj českých stavů proti habsburským panovníkům Třicetiletá válka. Albrecht z Valdštejna České země za třicetileté války</p> <hr/> <p>Shrnutí učiva 7. ročníku</p>	<p>Uplatnění žákovských referátů</p> <p>Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit</p>

8. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
Orientaci na časové ose dokládá návaznost novověkých dějin na předchozí středověké dějinné období, vymezuje a odůvodňuje hlavní historické mezníky oddělující dobu středověku a novověku	Úvod do učiva 8. ročníku Vymezení novověku	V průběhu školního roku: Školní kolo dějepisné olympiády Uplatnění žákovských referátů Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit
Vysvětlí pojem absolutismu a popisuje hlavní rysy politického a společenského vývoje evropských absolutistických monarchií Na příkladech dokládá posun vědeckých poznatků a hodnotí jejich přínos pro evropskou společnost	Počátky novověku v Evropě Anglická revoluce, příčiny, vývoj, důsledky Zrod moderní společnosti a vědy Absolutismus v evropských zemích – 17./18. století (Francie, Rusko, Prusko)	Uplatnění žákovských referátů Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit
Popisuje příčiny, průběh a důsledky třicetileté války Formuluje přínos tereziánských a josefínských reforem Orientuje se v hlavních obrysech v místních luských dějinách – období Šporkova panství, uvádí významné barokní památky regionu Charakterizuje znaky barokního umění (i v porovnání s předchozími uměleckými slohy), uvádí hlavní představitele barokního umění	Od třicetileté války k osvícenství České země a Evropa ve třicetileté válce a po ní Doba tereziánská a josefínská - období reforem, osvícenský absolutismus Barokní kultura v Čechách a v evropských zemích	Exkurze do zámeckého parku v Lysé n. L. (barokní umění) Uplatnění žákovských referátů Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit
Vysvětlí souvislosti mezi vývojem demokracie v USA a požadavky Velké francouzské revoluce Formuluje v obecné rovině cíle revolucí, popíše hlavní mezníky VFR a období Napoleona Bonaparta	Neklidná Evropa a vývoj v zámoří Počátky budování Spojených států amerických Francouzská revoluce (příčiny, průběh a důsledky) a napoleonské války Revoluční boje v Evropě – 20. a 30. léta 19.století.	Uplatnění žákovských referátů Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit
Uvádí východiska a přínos činnosti národních buditelů v kontextu politického a společenského vývoje Habsburské monarchie	Vývoj v 1. polovině 19. století Klasicismus a romantismus.	Uplatnění žákovských referátů

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
Vymenuje a popíše v hlavních znacích rysy klasicistního umění v kontrastu s romantickými tendencemi v umění	Habsburská monarchie v 1. polovině 19.století Národní obrození, předpoklady, průběh, výsledky	Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit
<p>Objasní a porovná různé příčiny vzniku revolucí ve vybraných evropských oblastech</p> <p>Na konkrétních příkladech dokládá důležitost a význam průmyslové revoluce</p> <p>Charakterizuje politický, společenský a kulturní vývoj významných monarchií ve 2. polovině 19. století</p> <p>Uvádí základní informace o příčinách, průběhu a důsledcích občanské války v USA</p>	<p>Evropa na prahu společenských a politických změn (r. 1848 – 2. polovina 19. století) Revoluční vlna 1848-1849 (Francie, Itálie, Německo, Habsburská monarchie) Průmyslová revoluce. Změny v životním stylu Sjednocení Itálie a Německa Carské Rusko, Francie, Anglie – 50.-70. léta 19. století – základní informace Občanská válka v USA Vznik Rakouska-Uherska, problematika vyrovnání, hospodářský a kulturní vývoj v českých zemích 50. -60. léta 19. století Spolky a organizace, dělnické spolky, dělnické hnutí</p>	<p>Uplatnění žákovských referátů</p> <p>Průběžné zařazování didaktických testů, her a dalších aktivit</p>
<p>Na vybraných příkladech dokládá základní politické a kulturní proudy</p> <p>Popíše základní umělecké směry a uvede příklady jejich užití v rámci české a evropské kultury</p> <p>Popíše rozdílné tempo modernizace doby a na příkladech doloží prohloubení jejího nerovnoměrného vývoje</p> <p>Seznamuje se se základy příčin a důsledků soupeření mezi velmocemi navzájem, pracuje s pojmem kolonie a mateřská země</p>	<p><u>Evropa a svět ve 2. polovině 19. století a počátkem 20. století</u> (jen základní přehled – bude zopakováno v 9. ročníku)</p> <p>Rozvoj českých zemí v rámci R-U Politika, kultura, umění, věda a technika, změny životního stylu; Hnutí za rovno-právnost žen, ras a všeobecné hlasovací právo</p> <p>Sjednocení Německa a Itálie USA na přelomu 19. a 20. století Hlavní evropské velmoci (V. Británie, Francie, Rusko)</p>	
<p>Popisuje příčiny, průběh a důsledky první světové války Na příkladech demonstuje zneužití vědeckého poznání a techniky</p>	<p><u>První světová válka</u> a její příčiny, průběh a hlavní důsledky (jen základní přehled – bude zopakováno v 9. ročníku)</p>	

9. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Orientaci na časové ose dokládá návaznost novověkých dějin na dějiny moderní doby;</p> <p>Vymezuje a odůvodňuje hlavní historické mezníky 2. poloviny 19. stol.</p>	<p>Úvod do učiva 9. ročníku Vymezení Moderní doby Vznik národních států vs. nacionalismus</p>	<p>Stanovení obsahu a rozsahu žákovských referátů a prezentací na uvedené období Návštěva aktuálních tematicky vhodných výstav Průběžné zařazování testů, pracovních listů, her a dalších aktivit V průběhu školního roku: Školní kolo dějepisné olympiády</p>
<p>Zopakuje si a prohloubí znalosti z 8. ročníku: Na vybraných příkladech dokládá základní politické a kulturní proudy</p> <p>Popíše základní umělecké směry a uvede příklady jejich užití v rámci české a evropské kultury</p> <p>Vysvětlí rozdílné tempo modernizace doby a na příkladech doloží prohloubení jejího nerovnoměrného vývoje</p> <p>Charakterizuje příčiny a důsledky soupeření mezi velmocemi navzájem Shrne význam kolonií pro mateřské země</p>	<p><u>Opakování a prohloubení učiva z 8. ročníku:</u> <u>Evropa a svět ve 2. polovině 19. století a počátkem 20. století</u></p> <p>Rozvoj českých zemí v rámci R-U Politika, kultura, umění, věda a technika, změny životního stylu; Hnutí za rovno-právnost žen, ras a všeobecné hlasovací právo</p> <p>Sjednocení Německa a Itálie USA na přelomu 19. a 20. století Hlavní evropské velmoci (V. Británie, Francie, Rusko)</p>	<p>Referáty a prezentace žáků</p> <p><u>Možná Exkurze:</u> Praha secesní</p>
<p>Popisuje příčiny, průběh a důsledky první světové války Na příkladech demonstruje zneužití vědeckého poznání a techniky</p> <p>Uvede základní informace o novém politickém uspořádání Evropy</p>	<p><u>Opakování a prohloubení učiva z 8. ročníku:</u> <u>První světová válka</u> a její politické, sociální a kulturní důsledky</p> <p>Versailleská mírová konference Vznik Společnosti národů Nová mapa Evropy</p>	<p>Referáty a prezentace žáků</p>
<p>Charakterizuje jednotlivé totalitní systémy a příčiny jejich nastolení</p>	<p><u>Mezinárodně - politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech 20. století</u></p>	

<p>Rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu</p> <p>Porovná život člověka v rámci těchto systémů</p>	<p>Vznik totalitních systémů - komunismus, fašismus a nacionální socialismus a jejich důsledky pro Evropu a svět</p> <p>Vznik sovětského Ruska, stalinismus Španělská občanská válka</p>	
<p>Zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické a kulturní prostředí</p> <p>Rozpozná úlohu a význam demokratického státu za hrozící agrese ze strany nedemokratického, autoritativního státu</p>	<p>Vznik Československa a jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy</p> <p>Příčiny a důsledky Mnichova 1938, vznik a zánik Česko-Slovenska Okupace 15. března 1939 a její důsledky</p>	
<p>Popisuje příčiny, průběh a důsledky druhé světové války;</p> <p>Vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti čs. domácího a zahraničního odboje</p> <p>Vyloží antisemitismus, rasismus a pojmenuje jejich důsledky;</p> <p>Na příkladech vyloží zneužití vědeckého poznání a techniky za války</p>	<p><u>Druhá světová válka</u></p> <p>Protektorát Čechy a Morava, domácí a zahraniční odboj</p> <p>Holocaust</p> <p>Politické, mocenské a ekonomické důsledky války</p>	<p>Referáty a prezentace žáků Možná návštěva Národního památníku Terezín a Muzea holocaustu (květen - červen)</p>
<p>Vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa;</p> <p>Uvede příklady střetávání obou bloků;</p> <p>Vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce</p>	<p><u>Studená válka a rozdělení světa</u> do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi (SSSR, USA) Politické, vojenské, hospodářské, sociální a ideologické soupeření obou bloků: korejská válka, kubánská krize a válka ve Vietnamu, vpád SSSR do Afghánistánu</p>	<p>Referáty a prezentace žáků</p>
<p>Zhodnotí postavení Československa v evropských a světových souvislostech, Prozkoumá jeho vnitřní sociální, politické a kulturní prostředí;</p> <p>Porovná životní styl, úroveň občanských práv a svobod v tehdejší Československu se současnou ČR</p>	<p>Československo od únorového převratu do roku 1989 a následný rozpad ČSFR vzestup totalitní komunistické moci, potlačování lidských práv a svobod, socializace země, Tzv. pražské jaro 1968 a následná okupace ČSSR; období tzv. normalizace (1969-1989) sametová revoluce 1989 a pád komunistické moci u nás, rozpad ČSFR a vznik ČR</p>	<p>Interview s pamětníky; práce s historickými zdroji (knihy, tiskoviny) →</p> <p>Vytvoření přehledu na téma "Jaký byl život za socialismu u nás"</p>

<p>Porovná rozdíl mezi stalinistickou a poststalinistickou sovětskou společností na cestě k perestrojce;</p> <p>Uvede příklady ideologických a vojenských zásahů ze strany SSSR do vývoje ostatních evropských socialistických států;</p>	<p>Vnitřní situace v zemích východního bloku Destalinizace v SSSR a následný vývoj v SSSR po Stalinově smrti a v zemích tzv. východního bloku Berlín 1948, 1953, berlínská zeď 1961</p>	<p>Referáty a prezentace žáků</p>
<p>Na vybraných příkladech srovnává vývoj československé společnosti a její životní úroveň s vývojem v západních zemích;</p> <p>Uvede příklady zneužití olympijské myšlenky v uvedeném období</p>	<p><u>Věda, technika a vzdělání</u> jako faktory vývoje společnosti; sport, kultura a zábava</p>	<p>Vytvoření přehledů na téma: a) <u>Odkdy jsou běžně k dispozici přístroje a věci kolem nás</u> (rentgen, xerox, barevný film, lednička, propisovací tužka atd.) b) <u>Česká věda a kultura světa</u></p>
<p>Definuje pojmy "první, druhý a třetí svět"</p> <p>Shrne význam Číny pro současnost Vyjádří vlastními slovy pojem sionismus a shrne význam existence a úlohu Státu Izrael</p>	<p><u>Rozpad koloniálního systému</u> Probouzející se Afrika a Asie <u>Mimoevropský svět</u> Čína Stát Izrael - vznik a stávající problémy na Blízkém východě</p>	<p>Referáty a prezentace žáků</p>
<p>Prokáže základní orientaci v problémech současného světa</p>	<p><u>Problémy současného světa</u> globalismus, náboženský extremismus, boje o suroviny a ekologické problémy moderního světa, rostoucí ekonomická síla asijských zemí, finanční krize</p>	<p>Úvaha na téma: Možné příčiny a důsledky celosvětového konfliktu</p>

5.5.2 OBČANSKÁ VÝCHOVA

5.5.2.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Občanská výchova* reprezentuje vzdělávací oblast Člověk a společnost. Jeho cíle, zaměření a vzdělávací obsah vycházejí ze vzdělávacího oboru RVP ZV *Výchova k občanství*. Filozofie vyučovacího předmětu *Občanská výchova* vychází z pojetí člověka jako individuální bytosti s psychologickými i sociologickými charakteristikami a zároveň sleduje vše, co život člověka v rámci společnosti obnáší. Cílem vyučovacího předmětu je vychovávat mladého člověka k vnímání a sdílení společenských hodnot, ke správnému pojetí vlastní osobnosti, k porozumění okolnímu světu, jeho řádu a společnosti jako celku. Předmět učí toleranci vůči odlišnostem, k respektu vůči druhým lidem, vede k dovednosti vyjadřovat názory, postoje a také přinášet pro vlastní stanoviska argumenty. Občanskou výchovu lze tedy chápat jako předmět komplexně připravující žáka pro život v moderní společnosti z hlediska měřítek, postojů, hodnot a odpovědnosti za činy a jednání.

Občanská výchova se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Přípravuje žáky řešit některé problémy související se začleňováním do společnosti. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivce do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, usiluje o vytvoření a upevnění jejich osobní i občanské odpovědnosti a motivuje je k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Žáci si upevňují dovednosti čelit vlastním ohrožením v každodenních i mimořádných situacích. Vyučovací předmět *Občanská výchova* rozšiřuje a prohlubuje poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, člověku i vztazích mezi lidmi a učí žáky dívat se na vlastní činnosti z hlediska potřeb a životních perspektiv dospívajícího jedince. Součástí výuky je i téma finanční gramotnosti, předmět se dotýká i problematiky korupce.

5.5.2.2 Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Občanská výchova je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 6. - 9. ročníku. Vyučuje se v 1 hodinové týdenní dotaci. Výuka probíhá v kmenových třídách, dle možností jsou zařazovány besedy, exkurze či přednášky, které se konají buď v prostorách školy, nebo mimo školní budovu.

Výuka předmětu *Občanská výchova* směřuje k:

- vnímání občanství jako důležité životní hodnoty;
- pochopení významu společnosti jako celku a vnímání každého jedince jako součásti společenských vazeb
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- vnímání pocitu sounáležitosti s vlastní rodinou, i společenstvím v nejbližším okolí i s lidmi, se kterými se žáci náhodně setkají;
- úctě k sobě, svému partnerovi, své rodině, vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštěnostem) lidí, skupin i různých společenství;
- rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti;
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě;
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života;
- poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních;
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití, ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci;
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv;
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti);

- přípravě žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě;
- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracovávání informací.

5.5.2.3 Hodnocení

Hodnocení má komplexní charakter, sleduje individuální pokrok žáka vzhledem k jeho možnostem. Hodnocení probíhá na základě písemných prací (pětiminutovky, testy, úvahy atd.), ústního vyjadřování (celkové vyjadřovací schopnosti, referát) a také na základě soustavného pedagogického pozorování. Je sledován žákův přístup práci, jeho snaha, aktivita a zapojení do činností, hodnoceny jsou i aktivity navazující na výukové akce v rámci OV (besedy, exkurze atd.) – např. zpracování zpráv, úvah, přehledů, řešení problémů apod. Hodnocení zohledňuje subjektivní postup žáka vzhledem k jeho osobnostnímu maximu. Žáci se ŠVP jsou hodnoceni v souladu s platnými doporučeními školního poradenského pracoviště či školského poradenského zařízení.

5.5.2.4 Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Občanská výchova

UČITEL	ŽÁK
<ul style="list-style-type: none">• Volí cestu ke konkretizovaným výstupům vyučovacího předmětu bez ostrých hranic mezi jednotlivými složkami vyučovacího předmětu Občanská výchova, vyučuje komplexně.• Podporuje u žáků práci s informacemi.• Využívá dostupných nebo vlastních materiálů blízkých každodennímu životu žáků.• Volí metody a formy (kooperace, prezentace, výpočetní technika, vlastní zápisky apod.) práce podporující zájem žáků o společenské dění domácí, evropské i světové, vytváří dostatek stimulů pro aktivní práci žáků.• Vede žáky k používání příruček a odborné literatury.• Při přípravě vyučovacích témat dle možností přihlíží k regionálnímu kontextu• Vede žáky ke zdokonalování jejich vyjadřovacích schopností a dovedností.• Rozhoduje o výběru a zařazení doplňujícího učiva.• Zařazuje průřezová témata dle organizace jednotlivých projektů.	<ul style="list-style-type: none">• Podílí se na výstavbě vyučovací hodiny, dle možností vyhledává informační zdroje mimo školu, prezentuje svou snahu.• Pracuje s vlastními chybami.• Prezentuje své myšlenky a názory v písemné (počítačové) podobě, např. v případném školním, třídním časopise, webových stránkách školy apod.• Své výroky promýšlí, plynule se vyjadřuje v mezích slušného chování.• Uvědomuje si svou odpovědnost za přístup k předmětu a za výsledky své práce.

<p>KOMPETENCE K UČENÍ vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení</p>	<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ - připravujeme je na celoživotní učení.• Vedeme sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení.• Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.• Podporujeme samostatnost a tvořivost.• Podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle.• Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti.• Učíme žáky používat metody „time managementu“ a „selfmanagementu“.• Ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání.• Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).• Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.• Podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky.• Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.• Na začátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem VH, na konci VH vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení.• Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“.• Motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.• Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.• Učíme práci s chybou.• Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.• Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.
<p>KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů</p>	<ul style="list-style-type: none">• Učíme žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou - problém není hrozba, ale výzva“).• Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit.• Na modelových příkladech ve svých předmětech naučíme žáky algoritmu řešení problémů.• Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému.• Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.• Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.• Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.• Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.• V rámci předmětu učíme, jak některým problémům předcházet.• Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.• Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

<p>KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci</p>	<ul style="list-style-type: none">• Prioritně se zaměřujeme na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, v cizím jazyce, v informačních a komunikačních technologiích a v sociálních vztazích.• Podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa.• Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.• Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.• Ve všech vyučovacích předmětech podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky.• Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.• Podporujeme kritiku a sebekritiku.• Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, ppt. prezentace apod.).• Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií.• Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.• Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.• Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.• Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel, umožňujeme žákům podílet se na jejich sestavování.• Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.• Učíme žáky „asertivnímu chování“ a „nonverbální komunikaci“.• Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností.• Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní“ jednání. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.
<p>KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ rozvít u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých</p>	<ul style="list-style-type: none">• Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.• Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) - volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu.• Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.• Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.• Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.• Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.• Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.• Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.• Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.• Ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí. Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině.• Učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, (mezi žáky a učiteli).• Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.

	<ul style="list-style-type: none">• Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních. Nedělíme sbor na první a druhý stupeň.• Upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.
<p>KOMPETENCE OBČANSKÉ vychovávat žáky</p> <p>- jako svobodné občany, plní si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých,</p> <p>- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí,</p> <p>- jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích</p>	<ul style="list-style-type: none">•• Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže).• Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.• Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.• Netolerujeme nekamarádské chování a odmítnutí požadované pomoci.• Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů.• Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy.• Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem.• Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.• Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod.• V rámci svých předmětů, v třídnických hodinách i na mimoškolních akcích upevňujeme žádoucí pozitivní formy chování žáků.• Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.• Využíváme pomoci a zkušeností odborníků - výchovných poradců, PPP, OPD, policie.• Rozumně a zodpovědně využíváme dostupných prostředků výchovných opatření – s ohledem na jejich účinnost.• Kázeňské přestupky řešíme individuálně, princip kolektivní viny a kolektivního potrestání nepřipouštíme.• Problémy řešíme věcně, rozumně, spravedlivě, vždy bez emocí a osobní zášti.• Dodržujeme zásadu, „že tu není špatný žák, jsou tu jen špatné projevy jeho chování“.• Při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit jejich motiv (příčinu).• Průběžně seznamujeme žáky s vhodnými právními normami.• Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí.• Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.• V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.• Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.• Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti.• Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.
- Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání).
- Seznamujeme žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci Evropské unie.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...).
- Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

5.5.2.5 Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Výchova k občanství dle RVP ZV

6. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

Žák:

- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci
- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti
- dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi

Učivo v RVP:

- naše škola- život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy, vklad vzdělání pro život
- naše obec, region, kraj- důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice, ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku
- naše vlast- pojem vlastní a vlastenectví, zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti, státní symboly, státní svátky, významné dny
- kulturní život- rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice, kulturní instituce, masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia
- lidská setkání- přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen, lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- vztahy mezi lidmi- osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace, konflikty v mezilidských vztazích, problémy nesnášenlivosti
- zásady lidského soužití- morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování, dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí
- majetek, vlastnictví- formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana, hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví
- peníze- funkce a podoby peněz, formy placení, rozpočet domácnosti, státu, význam daní

7. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

Žák:

- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

Učivo v RVP:

- **lidská setkání** – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- **vztahy mezi lidmi** – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti
- **zásady lidského soužití** – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí
- **podobnost a odlišnost lidí** – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál
- **vnitřní svět člověka** – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
- **osobní rozvoj** – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

8. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

Žák:

- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru
- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování

Učivo v RVP:

- **naše vlast** – pojem vlasti a vlastenectví
- **vztahy mezi lidmi** – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivost
- **zásady lidského soužití** – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí
- **podobnost a odlišnost lidí** – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál
- **vnitřní svět člověka** – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
- **lidská práva** – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- **právo v každodenním životě** – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; styk s úřady

9. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

Žák:

- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy
- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory

Učivo v RVP:

- **osobní rozvoj** – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji
- **peníze** – funkce a podoby peněz, formy placení
- **výroba, obchod, služby** – jejich funkce a návaznost
- **principy tržního hospodářství** – nabídka, poptávka, trh; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání
- **právní základy státu** – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce
- **státní správa a samospráva** – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
- **principy demokracie** – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev

- **lidská práva** – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- **právní řád České republiky** – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů
- **protiprávní jednání** – druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
- **právo v každodenním životě** – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; styk s úřady
- **evropská integrace** – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR
- **mezinárodní spolupráce** – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)
- **globalizace** – projevy, klady a zápory; významné globální problémy, možnosti jejich řešení

5.5.2.6 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Občanská výchova

6. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Objasní význam pravidel pro soužití ve společnosti a je schopen pravidla v menších skupinách navrhnout a uplatňovat Popíše, jak se projevuje spolupráce v rodině, ve škole, obci Zapojuje se do společných činností žáků v rámci třídy, školy Osvojuje si vhodné metody učení Volí vhodný učební styl s ohledem na svou osobnost</p>	<p>Naše škola- školní řád, druhy škol, správné učení, volba povolání, šikana, škola a obec</p>	<p>Dle možností a okolností exkurze – instituce, úřady Zapojení do projektů</p>
<p>Popíše přírodní a kulturní zajímavosti své obce Zajímá se o život v obci, navrhuje zlepšení jejího prostředí Popíše, jak se projevuje spolupráce v obci, vysvětlí v čem je spolupráce důležitá Navrhuje způsoby prezentace vlastní obce</p>	<p>Naše obec- historie, rodáci, pověsti, obecní zřízení, druhy obcí</p>	
<p>Respektuje kulturní zvláštnosti. Váží si kulturních památek a přírodních objektů a je schopen prezentovat nejdůležitější součásti přírodního a kulturního dědictví ze svého okolí. Uvede příklady přírodních a kulturních zajímavostí ČR.</p>	<p>Regiony- historický region, proměny regionů, regionální zvláštnosti</p>	
<p>Popíše důležité symboly našeho státu a objasní způsoby jejich používání. Svými slovy vyjádří, co pro něho znamená domov, vlast, vlastenectví. Uvede, čím v minulosti současnosti přispěli české země světu v kultuře, vědě, umění, politice a sportu. Uvede příklady svátků a tradic ČR, popíše, jak je doma slaví. Má vlastenecké citění, svými slovy vyjádří, na co mohou být občané ČR hrdí, čím je naše země výjimečná. Projevuje kladný vztah k našemu národu, jeho tradicím, osobnostem a respektuje ostatní národnosti. Váží si kulturních památek a přírodních objektů a je schopen prezentovat</p>	<p>Naše vlast- vlastenectví, mateřština, národnostní menšiny, co nás proslavilo, národní bohatství, tradice v proměnách roku, symboly státní správy</p>	

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
nejdůležitější součásti kulturního dědictví ze svého okolí a z celé ČR.		
Objasní rozdíl mezi hmotnou a duchovní kulturou, Charakterizuje významné kulturní instituce. Dokáže se vhodně chovat při kulturních událostech. Popíše kulturní život ve svém bydlišti a regionu. Uvede své vlastní kulturní aktivity. Respektuje kulturní zvláštnosti, objasní potřebu tolerance ve společnosti. Objasní nebezpečí působení masmédií, masové kultury a reklamy na člověka, uvede příklady z vlastního života.	Kulturní dědictví- projevy kultury, druhy kultury, kulturní instituce, cizí kultury, masová kultura	
Dokáže rozlišit základní formy vlastnictví a majetku, uvede příklady. Objasní, jaké místo má majetek mezi dalšími životními hodnotami. Uvede, co všechno může tvořit majetek jednotlivce, rodiny, obce státu. Vyjmenuje hlavní způsoby a zdroje získávání majetku. Popíše funkci a formy peněz. Popíše způsoby hospodárného zacházení s penězi. Na příkladech objasní, z čeho vzniká rodinný rozpočet. Porovná vhodné a nevhodné způsoby využívání osobního a rodinného rozpočtu (např. kapesného...) Chová se zodpovědně a hospodárně vůči veřejnému majetku.	Majetek, vlastnictví hospodaření- vlastnictví, druhy majetku, peníze, rozpočet, životní úroveň, majetková nerovnost	
Jedná podle pravidel slušného chování. Dodržuje pravidla dialogu, naslouchá druhému, vhodně reaguje. Argumentuje, vysvětlí, obhajuje svůj názor. Uvede možnosti řešení konfliktu a nenásilně je užívá. Sděluje svůj názor, srozumitelně jej formuluje. Uvede, v čem se lidé navzájem liší, co mají společného. Respektuje odlišnosti ostatních (kulturní, názorové, vzhledové,...) bez posměšků. Používá empatie- umí se vžít do pocitů druhých. Uvede příklady spolupráce mezi lidmi.	Živost ve společnosti- socializace, sociální skupiny, společenské vztahy, kulturní chování, mezilidské vztahy, komunikace	

7. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Seznámí s jednotlivými fázemi lidského života a jejich problematikou Uvědomí si potřebnost začlenění jedince do společnosti Uvede druhy společenských skupin a jejich vliv na člověka</p>	<p>Cyklus lidského života (dětství, dospívání, dospělost, stáří) Socializace</p> <ul style="list-style-type: none"> • citové zrání, začleňování se do společnosti • druhy společenských skupin a jejich vliv na jedince 	<p>Pravidelné prostřídávání žáků na prezentaci vlastnoručně připravených „aktualit“ s cílem seznámit s děním doma i ve světě zbylý třídní kolektiv.</p>
<p>Rozliší mezi kladnými a zápornými vlastnosti svými a druhých Označí své schopnosti a dovednosti, což mu napomůže dosahovat individuálně i společně vytyčených cílů Kriticky zhodnotí a vhodně zkoriguje své chování Popíše 4 základní typy temperamentu Uvede, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru Pochopí, proč je výhodné smysluplně trávit volný čas a dodržovat zásady zdravé životosprávy</p>	<p>Každý člověk je osobnost</p> <ul style="list-style-type: none"> • vlastnosti, schopnosti, dovednosti • sebehodnocení, sebepoznání • charakter, vůle • návyky, zlozvyky • volný čas, životní styl, životospráva 	<p>Dle účelnosti zařazení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dramiky • referátů • videa
<p>Disponuje základními vědomostmi o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tom, co je morálka a etika • tom, co je mravné a co nemravné v naší společnosti <ul style="list-style-type: none"> • nuancích při srovnání: <ul style="list-style-type: none"> • posuzování mravnosti mezi jednotlivými společnostmi (např. současnými národy) • mezi různými historickými etapami vývoje lidské společnosti • svědomí a péči o něj <p>Vysvětlí, v čem spočívá:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlaté pravidlo morálky • složitost mravního rozhodování • rozdíl mezi morálkou a právem 	<p>Člověk a morálka</p> <ul style="list-style-type: none"> • hledání mravnosti, • vyjadřování mravních hodnot v náboženstvích, filosofii (zdůraznění jejich vlivu na současné pojetí morálky) • svědomí, zlaté pravidlo morálky • složitost mravního rozhodování • morální chování ve škole a rodině • život v obci a státě, svoboda, odpovědnost, morálka a právo 	

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Pochopí:</p> <ul style="list-style-type: none">významnost mezinárodních smluv o lidských právech (zejména Listiny základních práv a svobod) <p>Rozlišuje mezi universálními a specifickými lidskými právy a uvést jejich konkrétní příklady</p> <p>Rozpoznává protiprávní jednání, rozlišit přestupek a trestný čin, uvést jejich příklady (včetně pochopení rozsahu rizik spojených se svým případným protiprávním jednáním)</p> <p>Popisuje, v čem spočívá rovnost mezi všemi lidmi</p> <p>Objasňuje potřebnost tolerance ve společnosti (respektu ke kulturním zvláštnostem, odlišným názorům, zájmům, způsobům chování a myšlení lidí)</p> <p>Obhajuje přednosti demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>Rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá adekvátní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p> <p>Pochopí přínos nenásilného řešení konfliktů a neshod</p>	<p>Svoboda, právo, spravedlnost</p> <ul style="list-style-type: none">rovnost mezi lidmimezinárodní smlouvy lidských práv, dokumenty práv svoboduniversální lidská práva, specifická lidská právaprávo a spravedlnostdemokracie a svobodatolerance versus rasismus a xenofobie	
<p>Uvede vybrané projevy globalizace (porovná jejich klady a zápory)</p> <p>Uvede některé globální problémy současnosti a vyjádří na ně svůj osobní názor, ve kterém neopomene i jejich možné důsledky pro život lidstva</p> <p>Uvědomí si souvislosti mezi některými globálními a lokálními problémy a uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu</p> <p>Vlastními slovy vysvětluje související pojmy a termíny</p>	<p>Lidé, Země a problémy</p> <ul style="list-style-type: none">globální ekologické problémyglobální společenské problémydůsledky zásahů člověka do přírodyvztah kultury a přírodytradiční a moderní společnostkonzumní a masová kulturařešení globálních problémů	

8. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Objasní, proč se lidé odlišují v prožívání a chování</p> <p>Popíše, jakými způsoby může dospívající člověk překonat přechodnou změnu citových stavů a nálad</p> <p>Uvede příklady kladných a záporných projevů chování a jednání v mezilidských vztazích, objasní jejich možné příčiny a důsledky</p> <p>Na příkladech správně rozliší přátelství vhodné a nevhodné, rozpozná možné následky nesprávné osobní volby pro život</p> <p>Na příkladech popíše a objasní, jak se ve vzájemných vztazích odráží ohled k postojům, potřebám, zájmům a citům druhého člověka</p> <p>Uvede příklady nejběžnějších stresových situací, popíše základní způsoby, jak se jim vyhnout, ev. jak jim čelit a jak je účinně překonat</p>	<p>Člověk a citový život- chování a prožívání, city, city a jejich tělesné projevy, vlastnosti citů, druhy citů, negativní citové prožitky, stres a jeho zvládnání</p>	<p>Pravidelné prostřídávání žáků na prezentaci vlastnoručně připravených „aktualit“ s cílem seznámit s děním doma i ve světě zbylý třídní kolektiv.</p> <p>Dle účelnosti zařazení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dramiky • referátů <p>videa</p>
<p>Vysvětlí, za jakých podmínek může člověk uzavřít manželství</p> <p>Objasní, jaký význam má zodpovědný výběr životního partnera pro jeho budoucí život v dospělosti</p> <p>Zdůvodní význam hmotného zabezpečení mladé rodiny, uvede příklady možných problémů hmotně nezajištěné rodiny mladistvých partnerů</p> <p>Uvede příklady možných důsledků předčasně (neuváženě) založené rodiny, charakterizuje hlavní problémy citové (sociálně) nezralé rodiny</p> <p>Seznámí se se základy rodinného práva a etikou rodinných vztahů</p> <p>Vysvětlí, jaký význam má pro děti vyrůstající mimo vlastní rodinu náhradní rodičovská péče</p>	<p>Člověk a jeho rodinný život- manželství (úloha, vstup, konflikty), rozvod, řešení konfliktů, rodičovství (vztah rodičů a dětí, ochrana dítěte), náhradní rodičovská péče, ideál rodinného života, generační problém</p>	<p>Dle možností exkuze</p>
<p>Na příkladech vyloží, které okolnosti a podmínky jsou rozhodující pro volbu vhodné profese, zdůvodní, jaký význam má zodpovědná volba povolání pro vlastní život</p> <p>Uvede, které významné okolnosti ovlivňují rozhodování mladého člověka o volbě další vzdělávací dráhy, vysvětlí souvislost mezi dosaženým vzděláním a vybraným povoláním</p> <p>Seznámí se se základy pracovního práva – pracovně právními vztahy a souvisejícími záležitostmi</p> <p>Vyjádří své představy o vlastní profesní dráze</p>	<p>Člověk a pracovní život- povolání, zaměstnání, poslání, vztah k práci, profesionalita, volba povolání-sebepoznání, pracovní úřad, rekvalifikace, nezaměstnanost, zaměstnanec – podnikatel, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů, pracovní smlouva, Zákoník práce</p>	

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Vysvětlí, jaký význam má pro život jednotlivců a společnosti jako celku dodržování pravidel občanského soužití Uvede, jaká má občan základní práva a vysvětlí, jakým způsobem je může uplatňovat nebo se jich domáhat v případě jejich porušování Uvede, jaké má občan základní povinnosti, a na příkladech vysvětlí, jakým sankcím podléhá v případě jejich nedodržování nebo porušování Uvede, ve kterých dokumentech může občan vyhledat důležité informace o občanskoprávních vztazích Vysvětlí, jaký význam mají pro člověka různé druhy sociálního zabezpečení</p>	<p>Člověk a občanský život- občan obce a státu, státní příslušnost a cizinci, občanská rovnoprávnost a nerovnoprávnost v historii, práva občana, občanský zákoník, občanství, sociální zabezpečení</p>	
<p>Zdůvodní, jaký význam má pro vlastní život znalost možných nebezpečí působení náboženských sekt na osobnost člověka</p>	<p>Člověk, víra a přesvědčení- naléhavé otázky, různé podoby víry, životní přesvědčení, náboženství, ateismus</p>	

9. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Na příkladech vyloží, které okolnosti a podmínky jsou rozhodující pro volbu vhodné profese, zdůvodní, jaký význam má zodpovědná volba povolání pro vlastní život</p> <p>Uvede, které významné okolnosti ovlivňují rozhodování mladého člověka o volbě další vzdělávací dráhy, vysvětlí souvislost mezi dosaženým vzděláním a vybraným povoláním.</p> <p>Vyjádří své představy o vlastní profesní dráze</p> <p>Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních cílů.</p> <p>Orientuje se v nabídce škol, umí rozlišit stupně středního vzdělávání a v návaznosti na to druhy povolání</p>	<p>Člověk a pracovní život</p> <ul style="list-style-type: none"> - naše vlastnosti, znalosti, schopnosti, životní cíle - druhy škol - druhy povolání - handicap - osobnostní předpoklady 	<p>Pravidelné prostřídávání žáků na prezentaci vlastnoručně připravených „aktualit“ s cílem seznámit s děním doma i ve světě zbylý třídní kolektiv.</p> <p>Dle účelnosti zařazení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dramiky • referátů <p>videa</p>
<p>Přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</p> <p>Objasní význam právní úpravy důležitých vztahů</p> <p>Provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy</p> <p>Dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování</p> <p>Rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů</p> <p>Rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady</p>	<p>Člověk a právo – právní normy, právní vztahy v běžném životě</p> <ul style="list-style-type: none"> - vznik práva, právní řád - pracovní právo - fyzická a právnická osoba - právní subjektivita a způsobilost - právní předpisy, zákony - smlouvy, sankce, druhy trestů - soudy, státní zastupitelství 	<p>Dle možností exkurze</p>
<p>Rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky</p> <p>Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p> <p>Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>Vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat běžný život občanů</p>	<p>Stát a právo – vznik státu</p> <ul style="list-style-type: none"> - funkce státu a jeho znaky, formy státu - zásady demokracie - demokratický právní stát - dělba moci (zákonodárná, výkonná, soudní) 	

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady Vysvětlí, jakou funkci plní banky a které služby občanům nabízejí. Rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané Na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu</p>	<p>Stát a hospodářství</p> <ul style="list-style-type: none">- trh, nabídka, poptávka- konkurence, monopoly, kartelové společnosti- peníze- zisk, obchod, podnikání- dělba práce v národním hospodářství- struktura národního hospodářství- hospodářská a sociální politika- mezinárodní vztahy, nadnárodní společnosti, integrace	
<p>Popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování Uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory Uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva Objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni (v obci, regionu) Uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání</p>	<p>Mezinárodní vztahy, globální svět</p> <ul style="list-style-type: none">- integrace- EU, NATO, OSN, OPEC, UNICEF, WHO...	
<p>Dokáže se zamyslet nad smyslem života, je schopen určit své priority a cíle. Dokáže pojmenovat i rizika, která v životě potká</p>	<p>Životní perspektivy</p>	

5.5.3 NÁBOŽENSTVÍ EVANGELICKÉ

5.5.3.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Nepovinný vyučovací předmět *Náboženství evangelické* lze chápat jako předmět reprezentující skutečnost, že se škola snaží zajistit nejen komplexní vzdělání žáků v nejrůznějších odvětvích a oborech, ale umožní jim získat vhled i do duchovní tematiky. Náboženská problematika má svá specifika – je vázána na niterný myšlenkový postoj k věcem a skutečnostem, které nás obklopují, a formuje postoje člověka i v praktickém životě.

V Lysé nad Labem je historicky a sociologicky zakořeněna tradice evangelického vyznání, i v současnosti se k tomuto směru hlásí část populace města a okolí. Škola v tomto ohledu využívá nabídky ke spolupráci s evangelickou farností, výuku zajišťuje farář místního evangelického sboru.

Předmět si klade za cíl rozšířit historické, kulturní i společenské obzory žáků, nejde tedy o předmět úzce zaměřený pouze na věrouku a nemusí být určen jen žákům, jejichž rodina se hlásí k evangelickému vyznání.

5.5.3.2 Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Ve výuce nepovinného předmětu *Náboženství evangelické* se žáci atraktivní, přístupnou a srozumitelnou formou seznamují se základy věrouky, dějepřpravou, historickým a kulturním kontextem, regionální minulostí. Ve vyučování se uplatňuje forma besedy, dialogu, výuka je obohacena o čtení a interpretaci textů, zpěv. Předmět je nabízen žákům 1. – 9. ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně. Výuka probíhá ve smíšené skupině žáků napříč ročníky v jedné z učeben v budově 2. stupně.

5.5.3.3 Hodnocení

Žák je hodnocen na základě přístupu k předmětu a zapojení do aktivit a činností.